

Miksi Ruotsi on niin hyvä?

ARTIKKELI JULKAISTIIN HUFVUDSTADSBLADETISSA 12. JOULUKUUTA 2015.

Käännös: Tiina Karvinen

Pinnallista jutustelua, jatkuva konsensuksen tavoittelu ja aivan liikaa kokouksia – usein yhdistämme nämä piirteet ruotsalaisiin ja tehottomuuteen työpaikalla. Siitä huolimatta Ruotsin talous on jatkuvasti plussalla ja lista maailmalla pidetyistä ruotsalaisista tavaramerkeistä on pitkä. Miksi ruotsalaiset onnistuvat?

Ruotsalaiset ovat rohkeampia kuin me. Ruotsissa on uskallettu viedä läpi rakenteellisia muutoksia, jotka ovat luoneet mahdollisuuksia menestymiselle. Julkista rahoitusta on hoidettu pitkäjänteisesti poliittisen järjestelmän tuella. Tänä vuonna Ruotsin talouskasvu on 3,3 %, kun taas Suomelle vuosi on jo seitsemäs peräkkäinen ilman minkäänlaisia kasvun merkkejä.

Terveen talouden kulmakivi on saada ihmiset tekemään työtä. Ruotsissa on alhaisempi työttömyys kuin Suomessa, ihmiset työskentelevät enemmän ja jäävät eläkkeelle myöhemmin. Nyky-yhteiskunnassa töitä on tarjolla hyvin laaja-alaisesti. Aina tulee olla houkuttelevampaa olla töissä kuin työttömänä.

Palkkaneuvottelun kehukset ovat Ruotsissa joustavammat. Ruotsalainen yhteiskunta on kehittynyt samaa tahtia nopeasti muuttuvan maailman mukana. Kaksikantaneuvottelujen kautta palkkakeskustelut hoidetaan paikallisella tasolla.

Ruotsin kaksikantamalli ei kuitenkaan tarkoita sitä, että työnantaja sanelee ehdot työntekijälle – asia on lähes päinvastoin. Ruotsin mallin taustalla on äärimmäisen huolellinen dokumentointi, johon sisältyy sekä palkka- että kehityskeskustelut. Koko prosessi on avoin ammattiyhdistysten tarkastelulle. Meidän kolmikantaneuvotteluissamme ei ole mahdollisuutta reagointiin niin nopeasti kuin nykypäivänä vaaditaan.

Ruotsin eläkejärjestelmä uudistettiin jo 1990-luvulla. Tavoitteena oli valmistautua etukäteen työssäkäyvän väestönosan ikääntymiseen. Työntekijöiden keskimää-

räistä ikää onnistuttiinkin menestyksekkäästi nostamaan. Työpaikoilla suhtaudutaan myönteisesti iäkkäisiin työntekijöihin ja tänä päivänä kokonaiset 50 % kaikista uusista yrityksistä Ruotsissa on yli 60-vuotiaiden henkilöiden tai eläkeläisten perustamia.

Suomen ja Ruotsin eroavaisuuksiin kuuluu myös Ruotsiin oma valuutta, joka antaa enemmän liikkumavaraa. Keskustelu eurosta on tällä hetkellä Ruotsissa täysin tyrehtynyt. Kaikkien euroalueeseen liittyvien ongelmien ja huolten rinnalla Ruotsin kruunu tuntuu erityisen rakkaalta ja varsinkin Kreikan tilanne on vähentänyt kiinnostusta jättää oma valuutta. Tämä ei silti tarkoita välinpitämättömyyttä – Ruotsi on osa Eurooppaa ja EU:n jäsen, ja myös se toivoo että kriisille löytyisi ratkaisu. Kun tapahtuu jotain konkreettista, esimerkiksi Kreikan tilanteeseen liittyen, Ruotsi kuitenkin seuraa sivusta hämmästyneenä.

Ruotsissa on jo pitkään suhtauduttu positiivisesti maahanmuuttajiin. Maahanmuutto tulee valtiolle kalliiksi alkuvaiheessa ja vaaditaan kovaa työtä, jotta integraatio yhteiskuntaan onnistuu. Silti on ehdoton tosiasia, että maahanmuutto kasvattaa talouden dynamiikkaa ja lisää kasvua. Riittää kun tarkastellaan suomalaisten muuttoa Ruotsiin, niin voidaan todeta että sadat Ruotsiin muuttaneet suomalaiset ja heidän jälkeläisensä ovat kieltämättä myötävaikuttaneet ruotsalaiseen yhteiskuntaan sekä talouskasvun että osaamisen tasolla.

Ruotsissa ensimmäisen sukupolven maahanmuuttajat olivat halukkaita ottamaan vastaan ne työt, joista ruot-

FINSVE

FINSK-SVENSKA HANDELSKAMMAREN
SUOMALAISSUOMALAINEN KAUPPAKAMARI

Sivu 2 (2)

salaiset mielellään kieltäytyivät. Toisesta sukupolvesta on kasvanut korkeasti koulutettuja yksilöitä, joiden työmoraali on korkea. Tärkeää on huomioida, että nämä henkilöt levittävät myönteistä Ruotsi-kuvaa maailmalla luonnollisella tavalla ollessaan kontaktissa niihin maihin, joista heidän perheensä ovat lähtöisin.

Suomi tunnetaan vahvasti insinöörimaana. Tavaramerkkitutkija Kirsti Lindberg-Repo on todennut, että meissä suomalaisissa on liikaa Einsteinia ja liian vähän Marilynä. Monet vanhat Nokia-insinöörit johtavat tänä päivänä pienyrityksiä, joilla on suuri onnistumisen potentiaali. Maailmanlaajuiseen menestykseen Suomen on kuitenkin otettava suuria harppauksia myynnin ja markkinoinnin suhteen. Se on prioriteeteista tärkein, mikäli haluamme vientiin myötätuulta. Meidän on tajuttava, etteivät suomalaiset tuotteet ja palvelut myy maailmalla pelkällä rehellisyydellä ja vaatimattomuudella. Emme myöskään voi enää istua luottavaisena ja kuvitella, että tuotteet menevät viime kädessä aina kaupaksi Venäjän markkinoilla.

On aika katsoa peiliin, motivoida itsemme uudella ajattelutavalla ja luoda suuria visioita. Emme voi enää tyytyä parantelemaan jo olemassa olevia asioita, vaan meidän on luotava uutta ja uskallettava.

Ruotsissa ollaan erittäin hyviä luomaan tuotteita jotka vastaavat kuluttajien kysyntää. Erinomainen esimerkki tästä on vähittäiskauppa ja erityisesti muotiala. H & M:n oheen syntyy säännöllisesti uusia tuotemerkkejä, jotka poreilevat innovaatiota ja uskoa tulevaisuuteen. Ruotsalaisten designereiden luovuus ja rohkea mindset ovat maailmanluokkaa.

Alankomaissa sijaitseva PR-toimisto auttaa monia uudempia ruotsalaisia tavaramerkkejä, kuten Whyred, Dagmar ja Acne, valloittamaan maailmaa. Toimisto on hurmaantunut ruotsalaisten ajattelutavasta ja mainitsee ruotsalaisen designerin eduksi sen, että jo ensimmäisenä päivänä hän suunnittelee olevansa tunnettu tavaramerkki ja maailmanluokan toimija. Sitä vastoin monien muiden maiden suunnittelijat sanovat usein etteivät halua olla suuria, vaan haluavat pitää koko toiminnan eksklusiivisesti itsellään. PR-toimisto toteaa ruotsalaisten tietävän paremmin: on täysin mahdollista pitää langat omissa käsissään ja silti tehdä paljon kaupaa maailmanlaajuisesti.

Ruotsi satsaa tutkimukseen ja kehittämiseen enemmän kuin Suomi. Ruotsalainen yhteiskunta kannustaa yrittämiseen ja arvostaa menestyviä yrittäjiä. Olen aiemmin toiminut tuomarina nuorten yrittäjien kilpailuissa ja huomannut tällöin eroavaisuuksia Suomen ja Ruotsin välillä. Jo pelkästään näiden tilaisuuksien ilmapiiri on maissamme erilainen. Ruotsissa tällaisella toiminnalla on pidemmät perinteet, nuoret ovat tottuneita sosiaaliseen kanssakäymiseen ja kilpailutilanteet nähdään terveinä mahdollisuuksina, jotka kannustavat kilpailijoita pyrkimään entistäkin pidemmälle.

Niin ikään Ruotsissa ollaan etevämpiä iloitsemaan toisten menestyksestä. Suomessa emme ihan vielä yllä siihen. Me palkitsemme suorituksista samalla tavalla iloiten useimmiten silloin kun kyseessä on menestynyt urheilija. Toisenlainen menestyminen ja ennätykset, erityisesti kun niihin liittyy rahallista voittoa, aiheuttavat vieläkin yleensä ainoastaan kateutta.

Suomessa nauramme usein ruotsalaisten keskustelun kulttuurille ja ikuiselle konsensuksen etsinnälle. Se saattaa vaikuttaa tyhjänpäiväiseltä ja aikaa vievältä, ja kerta kaikkiaan tehottomalta ja tarpeettomalta.

On totta, että Ruotsissa päätöksiä ei tehdä yksin. Ensin neuvotellaan työryhmissä ja tiimeissä, sitten kuullaan esimiestä ennen kuin projekti aloitetaan.

Totuus on kuitenkin se, että Ruotsilla menee hyvin. Ehkä olisi järkevää miettiä, voisimmeko me sittenkin oppia ruotsalaisilta jotain? Lähimpien kollegoiden tuella rakennetaan itseluottamusta jota sitten käytetään suuremmilla foorumeilla. Jokainen oppii itse kulkemaan koko tien kultamitalikorokkeelle, sen sijaan että lähtee häviämään maaliviivalla.

Meidän suomalaisten tulee valjastaa teoriaosaamisksemme käytäntöön. Laadukkaan koulutuksen ansiosta saadut hienot Pisa-tulokset on nyt käännettävä kukoistaviksi myyntiluvuiksi ja ulospäinsuuntautuviksi kokouksiksi, ja meidän on esiinnyttävä ylpeinä juuri oikealle yleisölle. Kaiken tämän voimme saavuttaa uskaltamalla. Pitää uskaltaa luottaa itsemme ja toisiimme, uskaltaa tehdä isoja investointeja, uskaltaa muuttua, uskaltaa ottaa riskejä ja uskaltaa onnistua – ihan kaikessa.

Ruotsalaiset onnistuvat aina kun heillä on mahdollisuus – milloin me tartumme omaan mahdollisuuteemme?